

شیعیان به شفاعت ابن بانو وارد بهشت می شوند

خبر تولد حضرت معصومه (س) بارها توسط امام صادق(ع) اعلام می شد و به این ترتیب از همان ایام شیعیان به شناخت مقام والای وی فرا خوانده می شدند

خبر تولد حضرت معصومه (س) بارها توسط امام صادق(ع) اعلام می شد و به این ترتیب از همان ایام شیعیان به شناخت مقام والای وی فرا خوانده می شدند. اهل بیت پیامبر(ع) چهره های پرفروغی به جهانیان عرضه کرده اند و نامشان مانند ستارگان درخشان در آسمان فضیلت ها می درخشد؛ درخشانترین ستاره در میان بانوان هفتمین منظومه ولایت؛ فاطمه کبری فرزند پاکیزه موسی بن جعفر(ع) است. سرود شکفتن تولد فاطمه معصومه(س) برای اهل بیت(علیهم السلام) اهمیتی خاص داشت زیرا این خبر قبل از تولد بارها توسط امام صادق(ع) اعلام می شد و به این ترتیب از همان ایام شیعیان به شناخت مقام والای وی فرا خوانده می شدند.

از جمله آنگاه که گروهی از شیعیان ری نزد امام صادق(ع) آمدند، &#171؛ حضرت فرمود: آفرین بر برادران ما از اهل قم.

آنان گفتند: ما اهل ری هستیم. ولی امام همان جمله پیشین را تکرار فرمود.

و ادامه داد: &#171؛ الا ان لله تعالی حرما و هو مکه. الا ان لرسول الله حرما و هو المدینه الا ان لامیرالمؤمنین حرما و هو الکوفه الا ان حرمی و حرم ولدی بعدی قم الا ان قم کوفتنا الصغیره. الا ان للجنه ثمانیه ابواب ثلاث منها الی قم. تقبض فیها امراه هی من ولدی و اسمها فاطمه بن موسی. تدخل بشفاعتها شیعتنا الجنه باجمعهم&#171؛.

&#171؛ برای خداوند حرمی است که مکه است، حرم رسول، مدینه؛ حرم امیرمؤمنان کوفه است و حرم من و فرزندانم قم است. بدانید قم کوفه کوچک ماست. بدانید بهشت هشت در دارد که سه در آن به سوی قم است. بانویی از اولاد من در آنجا وفات می کند که نامش فاطمه دختر موسی است. همه شیعیان ما به شفاعت او وارد بهشت می شوند.&#171؛

این خبر و نحوه تعریف حضرت از قم به طور طبیعی می توانست گروهی از اهالی ری را به عزیمت به سوی قم برانگیزد و درحقیقت اهمیت ویژه ای را که شهر قم به خاطر حضور فاطمه کبری می یافت برای آنان بازگو کند. می توان گفت به همین خاطر گروه هایی از مردم قم از جمله صاحبان فکر و اندیشه از آمدن چنین بانویی به قم مطلع بودند و برای فرا رسیدن آن زمان و یاری و پاسداشت مقدم وی لحظه شماری می کردند.

نکات دیگری نیز از این روایت به دست می آید از جمله این که قم حرم ائمه طاهرین است. موضوعی که در ده ها روایت دیگر از زبان پیامبر(ص)، امام علی(ع) و اغلب ائمه یکی پس از دیگری به آن اشاره شده است.

در خبری دیگر نیز امام صادق(ع) به پیشگویی تولد وی پرداخت. آن روز یکی از شیعیان به نزد حضرت آمد، امام را دید که با کودکی در گهواره سخن می گوید. گامی جلوتر نهاد و مبهوت از این واقعه پرسید: آیا با این طفل سخن می گویند؟ امام او را دعوت کرد تا با کودک در گهواره سخن بگوید. مرد باز هم جلوتر آمد و سلام کرد.

کودک نه تنها جوابش را داد؛ بلکه گفت: ای مرد نامی را برای دخترم [که تازه متولد شده است] انتخاب کرده ای که خداوند آن را دشمن می دارد پس نامش را عوض کن [وی نام دخترش را حمیرا گذاشته بود] شگفتی مرد دو چندان شد.

آنگاه امام صادق(ع) فرمود: &#171؛ این کودک فرزندم موسی است. خداوند از او دختری به من عنایت می کند که نامش فاطمه است. او را در سرزمین قم به خاک می سپارند. هر شخصی که او را در قم زیارت کند، بهشت برایش واجب می شود.&#171؛.

*****

نسب پاک : پدرش موسی بن جعفر(ع) ملقب به کاظم، صابر، صالح و امین است که روز یکشنبه، هفتم ماه صفر سال 128 هجری قمری در منطقه ابواء؛ محلی بین مکه و مدینه از بانویی پاکیزه به نام حمیده به دنیا آمد.

ابوبصیر درباره تولد موسی کاظم(ع) می گوید: همراه امام صادق(ع) (سالی که پسرش موسی بن جعفر(ع) متولد گردیده سال 128 هـ-

ق) برای شرکت در مراسم حج به سوی مکه رفتیم. وقتی به سرزمین 171#&؛ ابا و؛ raquo؛ (منزلگاهی بین مکه و مدینه) رسیدیم، امام صادق(ع) برای ما صبحانه فراوان و خوب تهیه کرد، ما مشغول خوردن صبحانه بودیم که فرستاده حمیده(همسر امام صادق(ع)&؛ raquo؛ آمد و گفت: حمیده می‌گوید: درد زایمان گرفته ام، و شما فرموده اید نسبت به این پسر اقدامی نکنم.

امام صادق(ع) بی‌درنگ برخاست و همراه فرستاده حمیده رفت، و پس از مدتی نزدی اصحاب بازگشت. اصحاب پرسیدند: خداوند تو را شاد کند و ما را فدایت نماید، جریان حمیده چه بود؟ فرمود: خداوند حمیده را سلامت داشت و به من پسری عنایت فرمود، که در میان مخلوقاتش از همه بهتر است، و حمیده در مورد آن نوزاد مطلبی به من گفت که به گمانش من آن را نمی دانم، در صورتی که من به آن از او آگاهتر هستم.

پرسیدم: قربانت گردهم، آن مطلب چه بود؟ پاسخ داد: حمیده گفت؛ هنگامی که آن نوزاد متولد شد، 171#&؛ دستهایش را بر زمین نهاد و سر به سوی آسمان بلند کرد&؛ raquo؛. من به حمیده گفتم: این کار، نشانه رسول خدا(ص) و نشانه وصی بعد از اوست. امام کاظم(ع) در سال 179 ه.ق. به دستور هارون زندانی شد و سرانجام در روزجمعه بیست و چهارم یا بیست و پنجم ماه رجب سال 183 در بغداد مسموم گردید و به شهادت رسید و پیکر پاکش را در شهر کاظمین به خاک سپردند.

مادر حضرت معصومه(س): حضرت معصومه(س) و امام رضا(ع) هر دو از یک مادر به نام 171#&؛ نجمه&؛ raquo؛ (ستاره) متولد شده اند. در کتاب های تاریخی برای مادر حضرت ده نام و لقب ذکر شده است که عبارتند از: نجمه، تکتم، خیزران مرسیه، اروی، ام‌البینین، طاهره، سکن، سمانه، شقرا، صقرا.

درباره زمان تولد، پدر، مادر، سن و مدت عمر نجمه خاتون اطلاعی در دست نیست و درباره اینکه وی اهل چه منطقه‌ای بوده است، نیز اختلاف نظر وجود دارد. در مورد تابعیت وی که اهل چه کشوری بوده، تنها چیزی که در دست است این که وی اهل مغرب بود و مغرب در اصطلاح به سه معنا اطلاق می‌شود:

1- شمال آفریقا شامل؛ تونس، لیبی، مراکش و الجزایر 2- مراکش 3- اروپا

برای تعیین منظور از مغرب باید به واژه 171#&؛ مرسیه&؛ raquo؛ استناد کنیم که در ذیل 171#&؛ خیزران&؛ raquo؛ گفته می‌شود 171#&؛ مرسی&؛ raquo؛؛ به سرزمینهایی در فرانسه، اسپانیا و الجزایر اطلاق می‌شود، ولی چون به وی 171#&؛ سکن نوبیه&؛ raquo؛ و 171#&؛ شقراء نوبیه&؛ raquo؛ نیز گفته اند، این احتمال که منظور شمال آفریقا است، تقویت می‌شود و از این رو مرحوم خاتون آبادی به صراحت وی را اهل نوبه و زنگبار دانسته است، همچنین چون درباره نجمه خاتون واژه 171#&؛ مولده&؛ raquo؛ (آنکه در کشور عربی متولد شده و نشو و نما یافته) به کار رفته لذا این احتمال که اهل کشورهای غربی باشد رد می‌شود.

اما درباره جایگاه رفیع مادر حضرت معصومه(س) همین نکته بس که امام کاظم(ع) می‌فرمود: او را جز به فرمان خدا و به استناد وحی خدا نگرفتم.

*****

یکی از امامان معصوم که به کثرت اولاد مشهور است امام موسی کاظم(ع) است که تمام تاریخ نویسان به تعدد فرزندانش گواهی داده‌اند. شیخ مفید 37 فرزند (18 پسر، 19 دختر)، ابن‌خشاب (20 پسر، 18 دختر)، سبط ابن‌جوزی (20 پسر، 20 دختر)، ابن شهرآشوب 30 فرزند، عمده الطالب 60 فرزند (37 دختر، 23 پسر)، کشف الغمه 38 فرزند (18 پسر، 20 دختر) برای حضرت نقل کرده‌اند. در باره حضرت معصومه(س) باید گفت که طبق همه نقل‌ها نام فاطمه(س) ذکر شده است چه طبق نظر آنها که فاطمه را 2 نفر یا 4 نفر ذکر کرده‌اند زیرا در هر صورت فاطمه معصومه(س) همان فاطمه کبری است که همه مورخان در باره وی اتفاق نظر دارند. عصری که او شکفت دورانی که می‌رفت به شکفتن فاطمه معصومه بیانجامد، همزمان با امامت امام موسی بن جعفر(ع) بود که در سال 148 ه.ق. به امامت رسید و مدت 35 سال به امامت پرداخت، خلفای بنی‌عباس در این دوران آنچنان عرصه را بر امام و شیعیان تنگ کردند که راویان به هنگام روایت نمی‌توانستند صریحا از نام حضرت یاد کنند و ناگزیر کنیه‌های حضرت مانند (ابی‌ابراهیم و ابی‌الحسن) یا القاب وی مانند (عبد صالح، عالم و ...) را به کار برند و یا صرفا به رمز و اشاره مانند 171#&؛ رجل&؛ raquo؛ بسنده می‌کردند.

تقیه در این ایام شدت یافت و منصور، مهدی، هادی و هارون چنان وضعی پیش آوردند که امام حتی از لحاظ مالی برای اداره زندگی و دخترانش در مضیقه قرار گرفت. هارون آنگاه که به حکومت رسید، حضرت را زندانی کرد، گاه حضرت را آزاد می‌کرد، دوباره زندانی می‌ساخت و همین وضع تا مدت 14 سال ادامه یافت. هارون با رفتار آمیخته به قساوت و سنگدلی چنان رعب و وحشتی به وجود آورد که شیعیان هرگز طعم‌امنیت را نچشیدند. در چنین عصری بود که زمان تولد حضرت معصومه(س) فرا می‌رسید.

تا آن روز 25 سال بود که علی بن موسی الرضا(ع) یگانه فرزند نجمه خاتون بود، او این همه سال را در آرزوی تولد فرزندی دیگری سپری کرده و چشم به راه تولد کودکی بود که امام صادق(ع) بشارت شکفتنش را ده‌ها سال قبل داده بود. نجمه هم‌این سالها را هر چند منتظر ولی مطمئن سپری کرد، علی بن موسی الرضا(ع) نیزشادان و منتظر بود و تولد خواهری بعد از ده‌ها سال برایش مهم و جالب می‌نمود. خانه‌ای که نجمه در آن منتظر تولد فرزندش بود، هنوز بوی رسالت را با خود داشت؛ زیرا اولین بار که پیامبر(ص) به مدینه آمد، مدتی در آن خانه ساکن شد، لحظات به کندی می‌گذشت، بوی باران کوچه‌های مدینه را آکنده کرده بود و نسیم شکفتن

کوچه‌ها را یکی پس از دیگری پشت سر می‌گذاشت تا این که عطر خیر تولد کودکی به زلالی کوثر رسول را به خانه موسی بن جعفر(ع) آورد و به همه انتظارها پایان بخشید.

زمان تولد در سال، ماه و روز تولد فاطمه معصومه(س) اختلافات عمده‌ای وجود دارد که اصلی‌ترین عامل، خفقان حاکم بر علیه شیعیان بود تا آنجا که امنیت آنها تنها با تقیه محفوظ می‌ماند. در چنین زمانی که اسامی کنیزها و رقاصه‌های مجالس و همنشین‌های دربار فاسد عباسیان به دقت ثبت می‌شد، تولد و وفات اهل بیت در سکوتی مرگبار اتفاق می‌افتاد. همچنین باید افزود: منعکس نشدن تاریخ موالید و وفیات بانوان اهل بیت عمومیت دارد به طوری که تاریخ وفات حضرت فاطمه، مدفن حضرت زینب، تولد و وفات ام‌کلتوم، مادران همه امامان از امام زین‌العابدین(ع) تا امام عصر(عج) و دختران امامان از امام حسن تا امام عسکری(علیهم السلام) کاملاً مجهول است.

با این حال محققان با تکیه بر حدس و گمان و گاه استدلال، مستندات و شواهد تاریخی در صدد یافتن تاریخ دقیق یا تخمینی تولد و وفات وی برآمده‌اند در نهایت دو نظریه در این باره به وجود آمده است که عبارتند از:

1 - تولد وی در سال 171#& اتفاق افتاد. این نظریه در برخی نوشته‌های معاصرین بدون ذکر سند نقل شده است. از جمله؛ مهدی سلطان العلماء رازی در سال 1339 ضمن رساله‌ای درباره اعمال جمکران می‌نویسد: در کتاب 171#&؛ نزله الابرار فی نسب اولاد الائمه الاطهار&؛ و کتاب 171#&؛ لوامع الانوار فی طبقات الاخيار&؛ که کتاب مفصلی است چنین ضبط شده است 171#&؛ ولاده فاطمه بنت موسی بن جعفر(علیهم السلام) فی مدینه المنوره غره ذی‌القعدة بقیه از صفحه 37 الحرام سنه ثلاث و ثمانین و ماه بعد الهجره النبویه.&؛ اما به دلایل مختلفی این نظریه از سوی محققان رد شده است.

ذبیح الله محلاتی در ریاحین الشریعه می‌نویسد: آنچه را که برخی از جهت بعضی از اغراض نسبت می‌دهند که فلانه مجتهد در مدینه طیبه تعیین یوم وفات و تولد آن، تو را از کتاب لوائح الانوار استخراج کرده، بی‌اصل است زیرا کتاب لوائح الانوار در نظر من موجود است و اصلاً چنین مطلبی در او نیست. احتمال دادم کتاب دیگری باشد تا اینکه خدمت علامه نسابه دانشمند آقاجفی؛ شهاب‌الدین تبریزی شرفیاب شدم. این مطلب را عنوان کردم، فرمود: من کسی را که چنین جعلی کرده، ملاقات کردم. معلوم شد غرضی داشته که ذکر آن مصلحت نیست. تجاوز الله عن الله.

همچنین در صورت قبول این نظریه سال ولادت حضرت معصومه یا سال شهادت پدر بزرگوارش (183 ه.ق) مصادف می‌شود حال آنکه بعد از فاطمه معصومه این امام همام صاحب سه دختر دیگر نیز شده است که لازمه اش وجود فاصله بین تولد فاطمه معصومه و آنها و زندانی شدن پدر (4 سال) و شهادتش 25 رجب سال 183 ه.ق خواهد بود. خصوصاً اینکه حضرت چهارسال آخر عمرش را در زندان گذرانده است و از خانواده‌اش که در مدینه بودند، دور بود.

2- تولد در سال 173 ه. ق واقع شد. این نظریه از طرفداران بیشتری برخوردار است که ضمن رد دلایل سال 183، صدق مدعیان این نظریه نیز به اثبات می‌رسد. مرحوم شیخ علی نمازی صاحب مستدرک السفینه ذیل ماده فطم با قاطعیت تمام در این باره می‌نویسد: 171#&؛ فاطمه المعصومه المولوده فی غره ذی‌القعدة سنه 173 ه. ق.&؛ مرحوم عمادزاده اصفهانی نیز بدون ابهام معتقد است که حضرت در ماه ذی‌القعدة سال 173 متولد شد. در این صورت شش سال تا زمان زندانی حضرت فرصت باقی خواهد ماند که بگوییم سه فاطمه دیگر در این مدت متولد شده‌اند.

منبع: سایت جامع فرهنگی شهید آوینی - نویسنده اشرف آشوری